

Зовнішньоекономічна експансія Німеччини в умовах модернізації ЄС

Синянський Георгій Олегович¹

Опубліковано	Секція	УДК
29.11.2023	Економіка	330.117

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10215911>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Сучасний глобальний контекст нестабільності зумовлює загострення процесів в економіко-стратегічній площині провідних держав Європи. До даного тла додаються також довготривалі тренди, що не були прямо пов'язані з загострення безпекової ситуації в регіонах світу, зокрема, модернізація ЄС. Відповідно актуалізується проблематика реалізації національних економічних моделей європейських країн, в т.ч. ФРН. Метою статті є аналіз впливу модернізації ЄС на зовнішньоекономічну політику та національну економічну стратегію Німеччини з фокусом на залучення інструментів політики ЄС в реалізації німецьких національних економічних інтересів. В роботі розглядається, як ФРН, будучи однією з провідних економік ЄС, реалізує свою зовнішньоекономічну стратегію через такі напрямки, як торгівля, інвестиції, взаємодія в промисловому та фінансовому секторах. Особлива увага звернена на взаємодію Німеччини з країнами-членами ЄС та іншими глобальними партнерами в контексті сучасних викликів, а саме розширення ЄС, російська збройна агресія в Україні. Подано аналіз інституційних реформ ЄС, що спрямовані на підвищення його спроможності та адаптивності у відповідь на сучасні виклики. Розглянуто стратегічний фокус Німеччини у зовнішньоекономічній експансії, в т.ч. централізацію прийняття рішень в ЄС, зміцнення позицій за допомогою посилення інструментів політики ЄС, управління глобалізацією та економічними зв'язками, підвищення стійкості ланцюжків доданої вартості та зміцнення структур прийняття рішень в європейській економіці. Дослідження важливе для розуміння того, як Німеччина через інструментарій політики ЄС реагує на глобальні виклики, а також висвітлює ключові аспекти модернізації ЄС та її вплив на зовнішньоекономічну стратегію держави. Стаття може бути корисною для профільних дослідників, аналітиків, бізнес-асоціацій, органів державної та місцевої влади, міжнародним організаціям. Перспективи подальших досліджень охоплюють аналіз геополітичних викликів на рівні регіону та світу в формуванні зовнішньоекономічної політики ФРН.

Ключові слова: Європейський союз; Німеччина; зовнішньоекономічна політика; інституційні реформи; глобалізація; інтеграція.

Germany's foreign economic expansion in the context of EU modernization

Abstract. The current global context of instability causes an aggravation of processes in the economic and strategic plane of the leading European countries. This background is

¹ аспірант Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (КНЕУ), м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0008-0258-2776>

complemented by long-term trends that are not directly related to the aggravation of the security situation in the regions of the world, in particular, the modernization of the EU. Accordingly, the problem of implementing national economic models of European countries, including Germany, is becoming more relevant. The purpose of the article is to analyze the impact of EU modernization on Germany's foreign economic policy and national economic strategy, with a focus on the use of EU policy instruments in the implementation of German national economic interests. The paper examines how Germany, being one of the leading EU economies, implements its foreign economic strategy through such areas as trade, investment, and interaction in the industrial and financial sectors. Particular attention is paid to Germany's interaction with EU member states and other global partners in the context of current challenges, namely EU enlargement and Russian armed aggression in Ukraine. The author analyses the EU's institutional reforms aimed at increasing its capacity and adaptability in response to current challenges.

The article examines Germany's strategic focus in foreign economic expansion, including centralization of decision-making in the EU, strengthening its position by strengthening EU policy instruments, managing globalization and economic ties, increasing the sustainability of value chains and strengthening decision-making structures in the European economy. The study is important for understanding how Germany responds to global challenges through the EU policy instruments, and also highlights key aspects of EU modernization and its impact on the country's foreign economic strategy. The article may be useful for specialized researchers, analysts, business associations, state and local authorities, and international organizations. Prospects for further research include an analysis of geopolitical challenges at the regional and global levels in shaping Germany's foreign economic policy.

Keywords: European Union; Germany; foreign economic policy; institutional reforms; globalization; integration.

Вступ

Постановка проблеми. Зовнішньоекономічна активність великих держав набуває нових масштабів в результаті глобалізації, яка впливає на економіку світу. Німеччина, як провідна економіка Європи та світу, має вирішальне значення для формування економічної політики та стратегії розвитку ЄС. Відповідно постає нагальна необхідність зосередитися на аналізі зовнішньоекономічної експансії Німеччини в контексті її взаємодії з країнами-членами ЄС та іншими глобальними партнерами в світлі одного з ключових трендів, а саме модернізації ЄС. Особлива увага має приділятися питанню механізмів, за допомогою яких Німеччина реалізує свою зовнішньоекономічну стратегію, таких як торгівля, інвестиції, промислова кооперація та фінансова інтеграція. Особливої уваги потребує питання, як внутрішні зміни в Німеччині та ЄС впливають на зовнішньоекономічну політику, зокрема, у світлі таких проблем, як цифрова трансформація, екологічна стійкість та політичні зміни в міжнародному контексті. Особлива увага приділяється ролі Німеччини як провідника економічних інновацій і лідера у прийнятті стратегічних рішень у ЄС, що сприяє модернізації європейської економічної системи. Крім того, нагальним є питання, як Німеччина посилює свій вплив на Європу та весь світ, що особливо важливо в умовах глобальних змін і невизначеності.

Огляд попередніх досліджень. Існує значний масив досліджень як українських, так і зарубіжних вчених з проблематики зовнішньоекономічного розвитку ФРН під впливом ключових екзогенних і ендогенних трендів в ЄС. Yamazaki T. [1, с. 239–241] розглядає розширення німецьких корпорацій та їх вплив на процес європейської інтеграції. Аналізується, як Німеччина розвивалася, виходячи з відносин у європейських ринках. Дослідник особливу увагу приділяє особливостям німецького бізнес-менеджменту та його впливу на регіональний розвиток, пропонуючи перспективу з

точки зору японських досліджень. Elsner B., Zimmermann K.F. [2, 90-91] аналізують міграцію праці, її зміни та вплив у контексті розширення ЄС та загальносвітового контексту потенційної рецесії. Дослідники фокусуються на міграції до Німеччини, звертаючи увагу на закриття кордонів та їх вплив на міграційні процеси протягом десяти років після розширення ЄС. Ця робота важлива для розуміння соціально-економічних наслідків міграційних процесів у Європі. Juráček M. [3, с. 43-44] зосереджується на впливі німецького експорту на обрані країни Європейського Союзу. Аналізуючи економічні перспективи, автор вивчає, яким чином німецький експорт впливає на економіки цих країн. Дослідник пропонує детальний аналіз та оцінку економічних зв'язків і взаємодій між Німеччиною та іншими членами ЄС, що є цінним для розуміння економічних процесів у регіоні. Робота Dauth W., Findeisen S., Suedekum J. [4, с. 43-44] зосереджується на впливі глобалізації на німецький ринок праці. Дослідники аналізують, як інтеграція з країнами Сходу та Далекого Сходу вплинула на зайнятість та заробітну плату в Німеччині. В дослідженні Vaccaro L., Benassi C. [5, с. 90-91] розглядається лібералізація німецьких відносин. Дослідники аргументують, що ця лібералізація є ключовим фактором, який сприяв економічному зростанню Німеччини. Аналізуються зміни у відносинах між працівниками та роботодавцями, вказуючи на важливість гнучкості та адаптації в сучасному економічному ландшафті. Maurer A. [6, с. 42-43] висвітлює відносини Німеччини з ЄС. Дослідник зосереджується на управлінні різноманітністю всередині ЄС для запобігання структурній сегрегації. Розглядаються різні стратегії, які Німеччина використовує для вирішення внутрішніх та зовнішніх викликів в ЄС. Chhetri P.S. [7, с. 219-220] описує сучасні зміни у відносинах між ЄС, Німеччиною та Китаєм. Аналізується, як ці три сторони взаємодіють у політичних, економічних та соціальних аспектах. Особливу увагу приділяється впливу Китаю на ЄС і Німеччину, а також змінам у міжнародних відносинах, спричинених глобальними змінами. Ці дослідження в сукупності надають глибоке розуміння впливу глобалізації на німецьку економіку, трудові відносини та міжнародні взаємодії. Підкреслюється складність і взаємозв'язок відносин ФРН з іншими країнами та міжнародними організаціями.

Ряд німецьких дослідників аналізують ключові аспекти економічного управління та політики в ЄС в контексті економічної експансії Німеччини. Bieling H. [8, с. 289-290] аналізує розвиток і перспективи економічного управління в ЄС. В роботі розглядаються як історичні, так і сучасні аспекти, зосереджуючись на змінах в політиці та управлінні ЄС, які відбулися на фоні ключових криз та викликів. Оцінюється, наскільки ефективними були ці зміни та чи відбулася суттєва трансформація у підходах до економічного управління в ЄС. Seikel D. [9, с. 295-296] досліджує механізми, за допомогою яких Європейська Комісія здійснює впровадження наднаціонального права, аналізуючи конкретний конфлікт, пов'язаний з лібералізацією банківського сектора в Німеччині. Робота висвітлює напруженість між національними інтересами та політикою ЄС, вказуючи на складнощі та виклики, які виникають у процесі інтеграції та узгодження різних правових та економічних систем. Schneider E., Syrovatka F. [10, с. 31-32] розглядають динаміку Європейської економічної спільноти, акцентуючи на протиріччях між поглибленням інтеграції та ризиками дезінтеграції. Особлива увага приділяється відносинам між Німеччиною та Францією, як ключовими гравцями в ЄС, та їх впливу на економічну політику та управління в рамках ЄС. Ці роботи надають глибокий аналіз важливих аспектів економічної політики та управління в ЄС, висвітлюючи як теоретичні, так і практичні виміри цих питань. Зокрема, відображено різні перспективи та підходи до розуміння складних процесів інтеграції, юридичних ініціатив та економічних стратегій в ЄС.

Проблематиці розвитку німецької економічної моделі в різних її аспектах присвячено ряд робіт дослідників з України. Мекшун Л. [11, с. 33-34] розглядає особливості німецької та шведської моделей ринкової економіки, які є соціально-орієнтованими. Робота аналізує ключові принципи та механізми, які використовуються в цих країнах для забезпечення балансу між ринковими процесами та соціальним благополуччям громадян. Робота Лозової Г. [12, с. 42] присвячена аналізу конкурентної політики Німеччини, особливо в контексті економічних криз. Автор розглядає стратегії та підходи, які допомогли Німеччині підтримувати стабільність та конкурентоспроможність своєї економіки навіть у складних умовах. Дуна Н., Кухар Е [13, с. 57] звертають увагу на культурні аспекти, які впливають на соціально-економічний розвиток ФРН. Досліджується, як історичні, культурні та соціальні чинники формують економічні процеси та політику в країні. Федорова Г. [14, с. 4-5] фокусується на аналізі стану платіжного балансу Німеччини після економічної кризи. Робота розглядає ключові показники та фактори, що впливають на фінансову стабільність країни, та оцінює її здатність до відновлення та зростання. Даний масив робіт надає цілісне уявлення про різні аспекти економічного та соціального розвитку Німеччини, включаючи культурні впливи, конкурентні стратегії та макроекономічні показники. Дослідження Ніколаєва Є. та ін. [15, с. 22-24] концентрується на аналізі соціальної ринкової економіки, що збудована в Німеччині. Дослідники розглядають ключові аспекти та принципи соціальної ринкової економіки, висвітлюючи можливості та виклики в даному контексті. Таран А. [16, с. 67-68] зосереджується на ролі ФРН в інноваційному розвитку ЄС під час економічних криз. Робота аналізує політики та стратегії, які були впроваджені Німеччиною, та їх вплив на загальний розвиток інновацій в ЄС, підкреслюючи важливість Німеччини як лідера в цій сфері. Морозов В. [17, с. 8-9] здійснює аналіз теоретичних основ державного регулювання в соціально-ринковій економіці ФРН. Автор розглядає особливості німецької моделі, її історію та еволюцію, а також вплив цієї моделі на соціальну політику та економічну стабільність країни.

Однак, проблематика впливу тренду модернізації ЄС недостатньо досліджена в наявному масиві робіт і потребує поглибленого аналізу.

Мета статті полягає в аналізі впливу модернізації ЄС на зовнішньоекономічну політику та національну економічну стратегію ФРН в частині застосування німецькою стороною інструментарію політики ЄС для досягнення національних економічних інтересів.

Результати

ЄС переживає значні інституційні реформи, знаменуючи період трансформації його управління та стратегічного напрямку. Ці реформи є багатограними, спрямованими на підвищення спроможності та адаптивності ЄС у відповідь як на екзогенні, так і на ендогенні виклики. Головним у модернізації ЄС є перехід до двопалатної системи, запропонований членами Європейського парламенту (ЄП). Ця зміна покликана посилити роль парламенту та змінити механізми голосування в Європейській Раді, змусивши ЄС діяти більш рішуче. Крім того, президенти Європейського парламенту, Ради та Комісії підписали Спільну декларацію про законодавчі пріоритети на 2023 р. і 2024 р., в якій окреслено спільне бачення більш сильної та стійкої Європи [18]. Ця декларація спирається на прогрес, досягнутий за останні роки, і визначає чіткий порядок денний на найближче майбутнє.

Іншим ключовим аспектом реформ є пропозиція щодо реформування Договору, за яку мають проголосувати депутати Європарламенту. Ці реформи охоплюють важливі сфери, такі як вибори президента Комісії та запровадження загальноєвропейських

референдумів, що відображає поштовх до більшої участі громадян. Реформи також спрямовані на розширення повноважень ЄС у таких критичних секторах, як навколишнє середовище та біорізноманіття, безпека та оборона, цивільний захист, охорона здоров'я, енергетика та транскордонна інфраструктура. Визнаючи складність узгодження різноманітних бачень держав-членів, звіт «Групи дванадцяти», представлений у вересні 2023 р. [19], рекомендує гнучкий підхід до реформування та розширення ЄС. Ця стратегія має на меті задовольнити різноманітні потреби та перспективи держав-членів, ілюструючи структуру ЄС, яка адаптується та чутлива до потреб. Крім того, в очікуванні нових членів, таких як Україна та Молдова, Німеччина та Франція запропонували комплексну реформу інституцій, договорів та бюджету ЄС. Цей проактивний підхід спрямований на реструктуризацію управління ЄС, підготовку його до включення нових держав-членів і забезпечення його готовності до майбутніх викликів. Загалом ці реформи свідчать про зобов'язання ЄС розвивати та зміцнювати свою інституційну структуру, забезпечуючи її здатність вирішувати багатогранні виклики сучасного світу.

Вплив модернізації ЄС на зовнішньоекономічну політику Німеччини є багатограним і його можна зрозуміти через різні ключові сфери. Помітним аспектом цього впливу є інституційні реформи ЄС та німецько-французька співпраця [20]. У відповідь на необхідність ґрунтовного перегляду стану інституцій ЄС, особливо в контексті майбутніх розширень, офіційні особи Німеччини та Франції ініціювали створення робочої групи. Цій групі було доручено надати рекомендації щодо цих важливих реформ. Основна мета полягала в тому, щоб зміцнити спроможність ЄС діяти ефективніше, захистити свої фундаментальні цінності та підвищити його стійкість, особливо у світлі значних зовнішніх викликів, таких як російська збройна агресія в Україні. Ця співпраця між Німеччиною та Францією була не лише дипломатичним інструментом, але й мала глибокі наслідки для зовнішньоекономічної політики Німеччини. Перебуваючи на вістрі цих інституційних реформ, ФРН інтегрувала зміни у свою економічну політику, узгоджуючи їх із динамікою розвитку ЄС. Співпраця з Францією вийшла за рамки інституційних реформ і поглибила економічні зв'язки між двома націями, вплинувши на підхід Німеччини до ширших зовнішньоекономічних відносин.

Адаптація до цього мінливого ландшафту ЄС, особливо після таких реформ, була надзвичайно важливою для ФРН. Це гарантувало, що країна залишалася впливовою у формуванні та реагуванні на економічну політику ЄС, особливо в умовах зовнішніх геополітичних викликів. Економічна стратегія Німеччини сформована її високим рівнем економічної відкритості, яка відіграє центральну роль у її зовнішньоекономічній політиці. Ключовим аспектом цього є значний внесок експорту у ВВП країни, який становить понад 30% [20]. Німеччина підтримує міцні торговельні зв'язки не лише в межах ЄС, а й з іншими великими світовими економіками, такими як Китай, США та Велика Британія. Однак ця значна економічна відкритість також приносить певні вразливості. ФРН виявляється сприйнятливою до геополітичних впливів і тиску, особливо з боку домінуючих держав, таких як США та Китай. Ці впливи можуть вплинути на економічну стабільність і політичні рішення Німеччини. У відповідь на ці виклики рекомендований підхід для ФРН полягає в тому, щоб не відступати в економічну ізоляцію чи зменшувати свою глобальну взаємозалежність. Натомість стратегія зосереджена на активному формуванні процесу глобалізації.

Це передбачає посилення інструментів і механізмів у рамках ЄС. Роблячи це, ФРН прагне ефективніше захищати та відстоювати свої економічні інтереси, використовуючи колективну силу та політику ЄС для пом'якшення ризиків і вразливості, що виникають через відкриту економіку. Відповідно зовнішньоекономічна політика Німеччини являє балансування між використанням переваг відкритості

економіки та управлінням вразливими сторонами, які з нею пов'язані. ФРН прагне підтримувати та зміцнювати свої глобальні торговельні зв'язки, а також зміцнювати свою економічну позицію через підхід до співпраці в рамках ЄС.

В даному контексті стратегічний фокус Німеччини в зовнішньоекономічній експансії охоплює кілька ключових стратегічних напрямків, що схематично подано на рис. 1.

Рис. 1. Комплекс стратегічних напрямків зовнішньоекономічній експансії Німеччини в сучасному екзогенному та ендегенному контексті модернізації ЄС
Джерело: власний аналіз.

Опишемо дані стратегічні напрямки зовнішньоекономічній експансії ФРН в більших деталях:

Централізація прийняття рішень в ЄС: ФРН виступає за більш централізовані процеси прийняття рішень в ЄС. Вважається, що такий підхід підвищує ефективність і узгодженість політики та дій ЄС. Централізувавши процес прийняття рішень, ЄС може представляти єдиний фронт у міжнародних справах, що має вирішальне значення для боротьби з глобальними викликами;

Зміцнення позицій за допомогою посилення інструментів ЄС: ФРН визнає важливість єдиного та сильного ЄС. В рамках зміцнення своєї позиції, Німеччина прагне використовувати та посилювати інструменти, доступні ЄС. Це включає використання економічної політики, регуляторних заходів і дипломатичних зусиль для відстоювання своєї позиції з різних питань;

Управління глобалізацією та економічними зв'язками: це передбачає навігацію складною мережею глобальних економічних відносин. ФРН прагне знайти баланс між перевагами світової торгівлі та потребою в економічному суверенітеті. Це вимагає розуміння та управління ризиками та можливостями, які виникають через економічну взаємозалежність з іншими країнами;

Підвищення стійкості ланцюжків доданої вартості у стратегічно важливих економічних зонах: в рамках роботи зі вразливими зонами, виявленими сучасними глобальними шокowymi подіями, Німеччина зосереджена на підвищенні стійкості критичних ланцюжків доданої вартості. Це передбачає зменшення залежності від зовнішніх джерел основних товарів і послуг, особливо в стратегічно важливих секторах економіки. Мета полягає в тому, щоб забезпечити стабільні та безпечні ланцюжки поставок, здатні протистояти зовнішнім шоками;

Зміцнення структур прийняття рішень в європейській економіці: головною метою є зміцнення європейської економіки та її структур управління. Це включає підвищення економічної спроможності ЄС і забезпечення того, щоб його механізми прийняття рішень були надійними та ефективними. Сильна і стабільна європейська економіка є життєво важливою для довгострокових стратегічних інтересів ФРН;

Посилення гнучкості щодо міжнародних партнерів: ФРН прагне посилити свою стратегічну автономію, створюючи більше простору для маневру у відносинах з іншими глобальними державами. Це передбачає диверсифікацію альянсів і економічних партнерств, а також розвиток потенціалу, який дозволить Німеччині діяти незалежно, коли це необхідно;

Зміцнення глобальних суспільних благ: ФРН прагне підтримувати та зміцнювати глобальні суспільні блага. Це включає зусилля в таких сферах, як пом'якшення наслідків зміни клімату, охорона здоров'я та міжнародна безпека. Роблячи внесок у ці сфери, Німеччина прагне відіграти певну роль у формуванні стабільного та стійкого світового порядку.

В комплексі, ці стратегічні заходи, що впроваджуються Німеччиною, мають на меті не лише зміцнити її позиції на міжнародній арені, але й значно посилити роль ЄС як вагомого глобального актора. Одним з ключових елементів цієї стратегії є розвиток і поглиблення міжнародних відносин та партнерств, які сприяють зміцненню геополітичного впливу ФРН. Крім того, акцент робиться на підтримці сприянні мирному розв'язанню конфліктів. Особливу увагу приділяється економічній стабільності та безпеці. Німеччина прагне використати свої економічні ресурси та вплив для забезпечення стабільного розвитку, як внутрішнього, так і в контексті ширшої європейської економіки. Це означає інвестиції в інновації, підтримку стійкого розвитку та зосередження уваги на ключових галузях, таких як цифрові технології та енергетична безпека. Роль ЄС у цій стратегії є критичною. Через посилення європейської інтеграції та співпраці, Німеччина намагається відігравати вирішальну роль у формуванні зовнішньої політики блоку, сприяючи таким чином єдності та солідарності між державами-членами. Це включає спільні ініціативи в областях торгівлі, безпеки, екології та прав людини, які сприяють зміцненню позицій ЄС на глобальній арені. Таким чином, ФРН і ЄС прагнуть впливати на глобальні процеси, підтримувати стабільність і сприяти соціально-економічному розвитку в регіоні та світі.

Висновки

Підсумовуючи, сучасний глобальний контекст модернізації ЄС суттєво вплинув на зовнішньоекономічну стратегію Німеччини, що має вирішальне значення для її зовнішньоекономічної політики та стратегії національного економічного розвитку. При цьому, на зовнішньоекономічну експансію ФРН впливає її взаємодія з країнами-членами ЄС та глобальними партнерами, зокрема в контексті модернізації ЄС. ЄС наразі переживає значні інституційні реформи, спрямовані на підвищення його спроможності та адаптивності у відповідь як на екзогенні, так і на ендегенні виклики (майбутнє розширення ЄС, нестабільність в регіонах світу, інтенсифікація економічних воєн, тощо). В даному контексті Німеччина та Франція запропонували комплексну реформу

інституцій, союзних угод і бюджету ЄС, щоб підготуватися до інтеграції нових членів і майбутніх викликів. Вплив модернізації ЄС на зовнішньоекономічну політику Німеччини є багатограним, при цьому німецько-французьке співробітництво відіграє значну роль у формуванні не тільки національних стратегій, але і зовнішньоекономічної політики ЄС. Участь Німеччини в цих реформах поглибила економічні зв'язки між двома країнами, забезпечивши її вплив на формування та реагування на економічну політику ЄС, особливо в умовах зовнішніх геополітичних викликів. На зовнішньоекономічну стратегію Німеччини впливає високий рівень відкритості економіки, що становить понад 30% її ВВП. Країна підтримує тісні торговельні відносини з великими економіками світу, такими як Китай, США та Велика Британія. Однак ця відкритість також наражає Німеччину на відкритість до геополітичного впливу, особливо з боку таких домінуючих держав як США та Китай. Для вирішення цих викликів зовнішньоекономічна політика Німеччини зосереджена на активному вмонтуванні до процесу глобалізації, а також зміцненні інструментів і механізмів усередині ЄС. Це передбачає більш ефективний захист національних економічних інтересів ФРН, використовуючи колективну силу та політику ЄС для пом'якшення ризиків і вразливостей, що виникають через відкриту економіку. Стратегія зовнішньоекономічної експансії ФРН охоплює кілька ключових стратегічних напрямків: централізація прийняття рішень в ЄС, зміцнення інструментів ЄС, управління глобалізацією та економічними зв'язками, підвищення стійкості ланцюгів доданої вартості в стратегічно важливих економічних зонах, зміцнення структур прийняття рішень в європейських країнах, збільшення гнучкості у взаємодії з міжнародними партнерами та зміцнення стану глобальних суспільних благ. Ці заходи спрямовані на посилення позицій Німеччини на міжнародній арені та ролі ЄС як важливого глобального актора. Зовнішньоекономічна стратегія Німеччини також наголошує на просуванні мирного вирішення конфліктів, економічній стабільності та безпеці, інвестуванні в інновації, підтримці сталого розвитку та зосередженні на таких ключових сферах, як цифрові технології та енергетична безпека. Роль ЄС у цій стратегії є критично важливою, оскільки Німеччина та ЄС прагнуть впливати на глобальні процеси, підтримувати стабільність та сприяти соціально-економічному розвитку в регіоні та світі.

Перспективами майбутніх досліджень є врахування впливу посилення геополітичних ризиків в регіоні та світі в контексті формування зовнішньоекономічної стратегії ФРН.

Список використаних джерел

1. Yamazaki T. Conclusion: German Corporate Expansion and the Path to European Integration – Germany's development based on complementary relationships in European markets. *German Business Management: A Japanese Perspective on Regional Development Factors*. Springer. 2013. С. 239–241.
2. Elsner B., Zimmermann K.F. (2016). Migration 10 years after: EU enlargement, closed borders, and migration to Germany. *Labor Migration, EU Enlargement, and the Great Recession*. Springer. 2016. С. 85–101.
3. Juráček M. (2021). German exports: Impact on the selected EU countries. *Review of Economic Perspectives*. 2021. №21(1). С. 41–55.
4. Dauth W., Findeisen S., Suedekum J. The rise of the East and the Far East: German labor markets and trade integration. *DICE Discussion Paper*. 2013. №127. С. 1–62.
5. Vaccaro L., Benassi C. Throwing Out the Ballast: Growth Models and the Liberalization of German Industrial Relations. *Socio-economic Review*. №15. С. 85–115.

6. Maurer A. Germany and the EU: Managing differentiation to avoid structural Segregation. *The Future of Europe*. Springer. 2018. С. 41–44.
7. Chhetri P.S. Contemporary transformations in the European Union–Germany–China relations. *International Studies*. 2022. №59(3). С. 212–233.
8. Bieling H. Entwicklung und Perspektiven des Wirtschaftsregierens im EU-Imperium. Neue Segel, alter Kurs? *Springer*. 2019. С. 281–302.
9. Seikel D. Wie die Europäische Kommission supranationales Recht durchsetzt – Der Konflikt um die Liberalisierung des öffentlich-rechtlichen Bankenwesens in Deutschland. *Politische Vierteljahresschrift*. 2013. №54(2). С. 292–316.
10. Schneider E., Syrovatka F. Die Europäische Wirtschaftsunion zwischen Vertiefung und Desintegration. Blockade und wachsende Asymmetrie zwischen Deutschland und Frankreich. In *Globale politische Ökonomie*. Springer. 2019. С. 21–59.
11. Мекшун Л. Німецька та шведська моделі побудови соціально-орієнтованої ринкової економіки. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління*. 2014. №1(3). С. 31–37.
12. Лозова Г. Конкурентна політика Німеччини в умовах економічних криз. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. №117. С. 40–44.
13. Дуна Н., Кухар Е. Культурне підґрунтя соціально-економічного розвитку Німеччини. *Бізнес Інформ*. 2018. №5(484). С. 56–60.
14. Федорова Г. Стан платіжного балансу Німеччини в посткризовий період. *Ефективна економіка*. 2015. №10. С. 1–7.
15. Ніколаєв Є., Длугопольський О., Єгорченко І., Іваницька О., Рингач Н., Функ Л. Соціальна ринкова економіка: орієнтири для євроінтеграційних трансформацій України. *KAS Policy Paper*. 2015. С. 1–57. URL: https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=928494ac-b8a9-21f2-b6e5-099c1faf1f66&groupId=252038 (Дата доступу 20.10.2023 р.).
16. Таран А. Роль Німеччини в інноваційному розвитку ЄС: досвід кризових років. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2018. №7. С. 66–70.
17. Морозов В. Теоретичні засади державного регулювання в контексті сучасної моделі соціально-ринкової економіки ФРН. *International Relations: «Economic Sciences»*. 2015. №5. С. 1–23.
18. Joint Declaration on EU legislative priorities for 2023 and 2024 was signed today by the Presidents of Parliament, Council and Commission. European Commission. 2023. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7733 (Дата доступу 20.10.2023 р.).
19. Report of the Franco-German Working Group on EU Institutional Reform. 2023. URL: <https://www.auswaertiges-amt.de/blob/2617206/4d0e0010ffcd8c0079e21329bbbb3332/230919-rfaa-deu-fra-bericht-data.pdf> (Дата доступу 20.10.2023 р.).
20. Deutsch-französische Expertengruppe zu institutionellen Reformen der EU. Auswärtiges Amt. 2023. URL: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/german-french-working-group-of-experts-on-eu-institutional-reforms/2574572> (Дата доступу 20.10.2023 р.).
21. Wolff G. Germany's foreign economic policy: four essential steps. *Bruegel Blog*. 2021. URL: <https://www.bruegel.org/blog-post/germanys-foreign-economic-policy-four-essential-steps> (Дата доступу 20.10.2023 р.).